

Buurtkracht als motor in levensloopgeschikte wijken

prof.dr. Lucas C.P.M. Meijs

Titel.....

- Buurtkracht
  - Inzet van bewoners van de wijk
    - Klassiek vrijwillig
    - Combimerend
    - Geleid
    - Betaald
- Levensloopgeschied
  - Je hoeft niet weg bij iedere transitie in je leven
- Wijk
  - De buurt is zo ver als je met een rollator of een kinderwagen kunt lopen (Winsemius)
  - Aanzienlijk deel van bewoners wil zo snel mogelijk weg uit de wijk (Blokland)
  - Te veel waardering voor sociale cohesie terwijl publieke familiariteit relevanter is (Blokland)

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Buurtkracht en de civil society

‘Civil society’?

- “vrijwillige associaties”
- Optelsom van non-profit organisaties (private organisaties met publieke doelstelling, dus niet overheid) Nederland ‘grootste’ ter wereld.
  - Erg, erg afhankelijk van overheid
    - Financieel
    - Inhoudelijk
    - Emotioneel
  - Niet (h)erkend

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Civil Society is dynamiek!

- MADD
  - Mothers Against Mad Drivers
  - Candy Lynne Lightner 1980
  - Overgenomen door 'Blauwe knoop'
  - "I didn't start MADD to deal with alcohol. I started MADD to deal with the issue of drunk driving".
- DAMM
  - Drivers against MADD methods
    - Tegen de Anti dronken rijden industrie
  - Drunks Against Mad Mothers
    - Vrouwen moeten achter het aanrecht

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Service delivery

- externe klanten
- acceptatie voor werving, selectie, training
- acceptatie voor management (door anderen, b.v. beroepskrachten)
- *wat je kan*
- Voorbeelden: AIDS-buddy, slachtofferhulp, tafeltje-dekje, Zonnebloem

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Mutual support / benefit

- gezamenlijke bindende eigenschap (hobby, ziekte, etc.)
- samen activiteiten, samen organiseren
- frustratie over in-actieven
- hobby-energie
- *wat je bent of hebt*
- voorbeelden: sport, AA, postzegelverzamelaars, etc

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Campaigning

- willen wereld overtuigen van eigen gelijk
- iedere bijdrage is welkom, iedere gelover is er een
- geen aandacht voor organiseren
- *wat je gelooft*
- voorbeelden: actiegroepen, belangenbehartigers, etc.

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Wat is nu een bewonersorganisatie?

- Service delivery = feesten en cursussen voor iedereen
  - Kwaliteit en professionaliteit?
- Mutual support = koffiedrinken en activiteiten met elkaar
  - insluiting en uitsluiting
- Campaigning = Praten met de wethouder en opkomen voor een (deel)belang
  - Representativiteit en ‘jaren zeventig gevoel’

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Civil Society Organisatie	Service Delivery (NPO)	Campaigning (NGO)	Mutual Support (vereniging)
Filosofie	Dienstverlening Civil Society	Politieke Civil Society	Sociaal kapitaal Civil Society
Financiering	'Fees for Service'	Donaties en soms contributie	Contributie, 'fees for service' en soms donaties
Diversiteit organisatie	Zo divers als de samenleving	Zo divers als de (gewenste) achterban	Zo divers als het (gewenste) ledenbestand
Waarde creatie	Dienstverlening tegen lagere kosten of hogere kwaliteit	'Voice' geven tegenover overheid of bedrijven (ook non-profit)	Ontwikkelen en onderhouden van sociaal kapitaal
Rol van de overheid	Zorgen voor 'fees for service' en bepalen wie daar recht op heeft	Toelaten in beleidsproces en (wettelijke) macht / kracht geven	Ondersteunen omdat de 'onbevleete' vrijwilliger (Tonkens en Hurenkamp, 2006) en 'de baron van Munchenhausen' niet bestaan

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

4 DISCOURSES ON CIVIC ENGAGEMENT*

- Welfare: service provision
- Democracy: shaping political conduct
- Economy: social participation
- Community: enhancement of social capital

* Hilger, 2005

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Buurtkracht en vrijwilligerswerk

Stand vrijwillige inzet

Tussen 30 tot 40% van 18+ doet vrijwilligerswerk, met een gemiddelde van tussen de 4 en 5 uur per week, per vrijwilliger, ongeveer even veel mannen als vrouwen, gemiddeld ouder, hoger opgeleid, blanker, drukker, 'rijker' en meer in dorpen.

- Geringe terugloop (sep, tbs) maar middel lange termijn (tot 2015) stabiel
- 40% organisaties heeft tekort, maar daarvan heeft 60% **geen** vacatures (monitor vrijwilligersbeleid)
- Veel aandacht van 'derden' (scholen, overheden, bedrijven) met allerlei initiatieven.
- Druk op organisaties
  - regelgeving
  - toename vraag
  - nieuwe soorten vrijwilligers

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Is er een toekomst voor vrijwilligerswerk?

- Misvattingen
  - Mensen willen niet meer (*% vrijwilligers is nu hoger dan in jaren zeventig*)
  - Mensen willen tegenwoordig alleen nog maar als ze wat terug krijgen (*gaat nog steeds om de doelgroep, rest is tijdelijk voor kleine groepen*)
- Correctere verklaringen
  - De bekende vindplaatsen en automatismen zijn verdwenen (*van kerk naar werk, schoolplein, sportclub*)
  - Tijd is schaars (*goed management en combineren van tijd*)
  - Identiteit en imago van veel huidig vrijwilligerswerk (*veranderen identiteit*)

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Uitdagingen in vrijwilligersmanagement

PROBLEMEN	OPLOSSINGEN
• Generatiekloof	• Bespreken en splitsen
• Moeder maffia	• Omzeilen
• Drukke agenda's	• Opnemen in leven
• Kritische vrijwilligers	• Goed organiseren
• Verdwijnen 'automatisme'	• Roosters maken en 'free riders' tegengaan
• Geen nut	• Toegevoegde waarde ipv KostenBesparing

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Vrijwilligerswerk en mantelzorg als ...

*The future of volunteering:
vrijwilligerswerk als (natuurlijke) hulpbron*

Onderzoek uitgevoerd door
Lucas Meijs, Esther Ten Hoor, Jeff Brudney (EUR / UGA)
en Marijke Steenberg, Marika Kuperus en
Wendy Stubbe (CIVIQ) en
12 onderzoeksgroepen, gefinancierd door VWS, maart 2007

Download via www.movisie.nl zoek op VIO

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

An inconvenient Truth,

Al Gore, 2006

- “We are witnessing a collision between our civilization and the earth”

We zijn ooggetuige van de botsing tussen

*de **vraag** van de samenleving en*

*de **draagkracht** van vrijwillige energie*

veel organisaties zijn op zoek naar ‘de laatste’ vrijwilliger

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Vrijwilligers potentieel

F: (bereidheid, geschiktheid, beschikbaarheid)

- Vrijwilligers Scenario is een unieke combinatie van wat de organisatie aanbiedt / vraagt met de individuele

De Match
veranderen in
De Onderhandeling

- Bereidheid
- Geschiktheid
- Beschikbaarheid

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Strategieën voor organisaties

- Beschikbaarheid = flexibiliseren

- Geschiktheid = versimpelen

Vrijwilligerswerk- fruitautomaat

time”

– “alleen op dinsdagavond”

– “wanneer het nodig is mag je me bellen”

met computers om te gaan”

– “ik kan goed luisteren”

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Vrijwilligerswerkfruitautomaat

Kloppend vrijwilligerswerkscenario

Availability (beschikbaarheid)

Assets (geschiktheid)

Assignment

Meijs, L.C.P.M, Brudney, J.L. 2007. Winning Volunteer Scenarios: The Soul of a New Machine. http://www.ijova.org/PDF/VOL24_NO6/IJOVA_VOL24_NO6_Meijs.pdf

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeijs.nl

Advertentiespel

Biedt zich aan	een verpleegster	kan goed koken
Wie help mij aan	goede vliegenvangers	voor 25 cent
Direct over te nemen	partij beddekruiken	in goede staat
Te huur gevraagd	pofoertjeskraam	met stromend water

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeyjs.nl

Vrijwilligerswerk fruitautomaat

Availability	Assets	Assignment
Tijd	Algemeen	Taken
- dagdelen jaar	- Sociaal	- Bloemen verzorgen
- dagdeel maand	Specifiek:	- Collecteren
- dagdelen week	- Bestuurlijk	Doelen
Plaats	- Rijbewijs	-Eenzaamheid
- organisatie	Contacten	- Verveling
- thuis		

De Vrijwilligerswerkfruitautomaat is ontwikkeld door Lucas Meijs en Jeff Bradney (2004).
© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeyjs.nl

Vrijwilligerswerk fruitautomaat

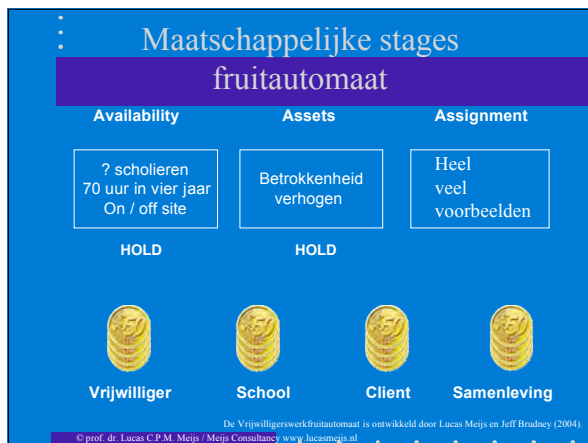
Availability	Assets	Assignment
1 dag per jaar	WO opleiding	Voorzitter lokale UVV
HOLD	HOLD	HOLD
	X	X
Vrijwilliger	Organisatie	Client
	X	X
	Samenleving	

De Vrijwilligerswerkfruitautomaat is ontwikkeld door Lucas Meijs en Jeff Bradney (2004).
© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeyjs.nl

Vrijwilligerswerk fruitautomaat

Availability	Assets	Assignment
4 dagen per maand	WO opleiding	Voorzitter lokale UVV
HOLD	HOLD	HOLD
		
Vrijwilliger	Organisatie	Client
		
	Samenleving	

De Vrijwilligerswerkfruitautomaat is ontwikkeld door Lucas Meijs en Jeff Bradney (2004).
© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeyjs.nl

Strategieën voor de wijk / samenleving

- COMBI**M**EREN
  - Familie-vrijwilligerswerk
  - Jaarclub-vrijwilligerswerk
  - Vrijgezelle-vrijwilligers
  - Vrijwilligers-toerisme
  - Service-clubs
- GELEID
  - **Maatschappelijke stades**
  - Roosters bij sport
  - “Done in one day”
  - Werknemers-vrijwilligerswerk
  - Ouder participatie
  - Time banks
  - Alternatieve straf

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeyjs.nl

Duurzaam omgaan met vrijwilligers potentieel

- Besparen
  - minder activiteiten,
  - minder ‘overhead’
  - andere inzet beroeps
  - meer inzet beroeps
  - minder verspillen
- Opslaan
  - aanpassen aan vrijwilliger
  - flexibiliseren
  - volgen voorkeuren vrijwilligers
  - los koppelen van tijd en plaats (virtueel?)
  - produceren wanneer vrijwilligers er zijn

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeyjs.nl

Burgerkracht en levensloop

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmeyjs.nl

Vrijwilligerswerk en levensloop

- 4 tot 6
  - kleine vaardigheden, samen met ouders
- 6 tot 12
  - sociale vaardigheden, samen met ouders maar ook vriendjes
- 16 tot 'huisje-boompje-beestje',
  - groepsactiviteiten met veel lawaai

(Saffrit, 2001)

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmaeijis.nl

Vrijwilligerswerk en levensloop

- 'huisje-boompje-beestje' - 'empty nest'
  - activiteiten in verlengde van kinderen
  - gemeenschapsactiviteiten in verlengde van kinderen en school
- Vroeg-pensioen
  - zorgactiviteiten in verlengende van eigen zorg
  - activiteiten in verlengde van hobby
  - tweede kans vrijwilligerswerk

(Saffrit, 2001)

© prof. dr. Lucas C.P.M. Meijs / Meijs Consultancy www.lucasmaeijis.nl

Veel succes.....

